

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 97/2569

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1363, ป.พ.พ. มาตรา 1474

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์บรรยายฟ้องกล่าวอ้างว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์และจำเลย เพราะทำมาหาได้ในธุรกิจที่ร่วมทำกับจำเลย ทั้งโจทก์นำสืบพยานตามข้อกล่าวอ้างดังกล่าว และในชั้นอุทธรณ์โจทก์ยังคงอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นด้วยเหตุเดิม ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษกำหนดประเด็นในการวินิจฉัยว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกันหรือเป็นสินสมรสระหว่างโจทก์และจำเลยตามฟ้องหรือไม่ เมื่ออ่านฎีกาของโจทก์ทั้งฉบับแล้ว ได้ความว่าโจทก์ยกข้อกล่าวอ้างว่าได้ที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 จากการประกอบธุรกิจให้กู้ยืมเงินที่ทำมาหาได้ร่วมกับจำเลย ซึ่งยังคงเป็นเหตุเดียวกับที่โจทก์บรรยายฟ้องและนำสืบพยาน แม้โจทก์จะระบุในฎีกาว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นสินสมรส แต่กรณีพอจะถือได้ว่าโจทก์ฎีกาว่าที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์และจำเลย แต่การที่โจทก์จะอ้างว่าที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์รวมได้นั้น จะต้องได้ความว่าในระหว่างที่อยู่กินฉันสามีภริยา โจทก์และจำเลยต่างมีส่วนร่วมในการทำมาหาได้ในทรัพย์สินนั้นด้วยกัน ได้ความว่า โจทก์และจำเลยร่วมกันประกอบอาชีพให้กู้ยืมเงิน ชื่อที่ดินรับจำนอง รวมทั้งเป็นนายหน้าขายที่ดินนับตั้งแต่อยู่กินฉันสามีภริยาในปี 2526 ดังนั้นที่จำเลยทำสัญญาให้ลูกหนี้กู้ยืมเงินและจดทะเบียนรับจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 ในปี 2538 และ 2539 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ดินอยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลย และก่อนจดทะเบียนสมรสโดยจำเลยไม่ได้นำสืบให้รับฟังได้ว่าจำเลยใช้เงินของตนเองในการทำสัญญาดังกล่าว จึงรับฟังได้ว่าจำเลยทำสัญญาให้กู้ยืมเงินและจดทะเบียนรับจำนองที่ดินทั้งสองแปลง เพราะประกอบธุรกิจร่วมกับโจทก์ โดยโจทก์และจำเลยต่างมีส่วนร่วมกันในการทำมาหาได้มาด้วยกัน แม้จะปรากฏชื่อจำเลยเป็นคู่สัญญาเพียงคนเดียว ก็เป็นกรณีที่จำเลยกระทำแทนโจทก์ด้วย และแม้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจำนองจะมีได้ตกแก่จำเลยในทันที แต่จำเลยในฐานะเจ้าหนี้ผู้รับจำนองชอบที่จะใช้สิทธิอันเกิดจากสัญญาจำนองบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้และบังคับจำนองได้ การที่จำเลยได้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 จากมูลหนี้ตามสัญญาที่จำเลยทำจากการร่วมทำมาหาได้กับโจทก์ จึงเป็นทรัพย์สินที่โจทก์และจำเลยทำมาหาได้ร่วมกันระหว่างอยู่กินฉันสามีภริยา เป็นกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์และจำเลย แม้โจทก์และจำเลยจะได้จดทะเบียนสมรสกันในภายหลัง ก็ไม่มีผลทำให้ทรัพย์สินที่ได้มาในระหว่างที่อยู่กินฉันสามีภริยาเป็นสินสมรสแต่อย่างใด

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินทุกแปลง หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้โจทก์ถือเอาคำสั่งศาลเป็นการแสดงเจตนาดำเนินการออกเอกสารสิทธิ (ใบแทน) และแสดงเจตนาดำเนินการแทนจำเลยต่อไป จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยดำเนินการจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 17775, 180904, 25312, 58422, 56089, 62542, 3315, 17944, 45446 และ 16538 กึ่งหนึ่ง หากจำเลยไม่ดำเนินการ ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย กับให้จำเลยใช้

ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท ค่าขออื่นให้ยก โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายืน คืนค่าขึ้นศาลอาญาชั้นอุทธรณ์ 100 บาท ให้แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์นอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้เถียงกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2526 โจทก์และจำเลยอยู่กินฉันสามีภริยา มีบุตรด้วยกัน 3 คน ซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2540 โจทก์และจำเลยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2544 โจทก์และจำเลยจดทะเบียนหย่าขาดจากการเป็นสามีภริยา สำหรับที่ดินโฉนดเลขที่ 17026, 54567, 45808, 45807, 45435, 67116, 18509, 40476 ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 3974 และ 1070 รวม 10 แปลง ซึ่งไม่อาจบังคับให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมได้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คู่ความต่างไม่อุทธรณ์ จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น สำหรับที่ดินโฉนดเลขที่ 17775, 180904, 25312, 58422, 56089, 62542, 3315, 17944, 45446 และ 16538 ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษรับฟังว่าเป็นสินสมรส โจทก์และจำเลยมีกรรมสิทธิ์คนละกึ่งหนึ่ง คู่ความต่างไม่ฎีกา จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นสินสมรสของโจทก์และจำเลยหรือไม่ เห็นว่า โจทก์บรรยายฟ้องกล่าวอ้างว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์และจำเลยเพราะทำมาหาได้ในธุรกิจที่ร่วมทำกับจำเลย ทั้งโจทก์นำสืบพยานตามข้อกล่าวอ้างดังกล่าว และในชั้นอุทธรณ์โจทก์ยังคงอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นด้วยเหตุเดิม ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษกำหนดประเด็นในการวินิจฉัยว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกันหรือเป็นสินสมรสระหว่างโจทก์และจำเลยตามฟ้องหรือไม่ เมื่ออ่านฎีกาของโจทก์ทั้งฉบับแล้ว ได้ความว่า โจทก์ยกข้อกล่าวอ้างว่าได้ที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 จากการประกอบธุรกิจให้กู้ยืมเงินที่ทำมาหาได้ร่วมกับจำเลย ซึ่งยังคงเป็นเหตุเดียวกับที่โจทก์บรรยายฟ้องและนำสืบพยาน แม้โจทก์จะระบุในฎีกาว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นสินสมรส แต่กรณีพอจะถือได้ว่าโจทก์ฎีกาว่าที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์และจำเลย แต่การที่โจทก์จะอ้างว่าที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์รวมได้นั้น จะต้องได้ความว่าในระหว่างที่อยู่กินฉันสามีภริยา โจทก์และจำเลยต่างมีส่วนร่วมในการทำมาหาได้ในทรัพย์สินนั้นด้วยกัน จากการนำสืบของโจทก์และจำเลยได้ความว่า โจทก์และจำเลยร่วมกันประกอบอาชีพให้กู้ยืมเงิน ชื่อที่ดิน รับจ่านองรวมทั้งเป็นนายหน้าขายที่ดินนับตั้งแต่อยู่กินฉันสามีภริยาในปี 2526 ดังนั้นที่จำเลยทำสัญญาให้ลูกหนี้กู้ยืมเงินและจดทะเบียนรับจ่านองที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 ในปี 2538 และ 2539 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่โจทก์อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลย และก่อนจดทะเบียนสมรส โดยจำเลยไม่ได้นำสืบให้รับฟังได้ว่าจำเลยใช้เงินของตนเองในการทำสัญญาดังกล่าว จึงรับฟังได้ว่าจำเลยทำสัญญาให้กู้ยืมเงินและจดทะเบียนรับจ่านองที่ดินทั้งสองแปลง เพราะประกอบธุรกิจร่วมกับโจทก์ โดยโจทก์และจำเลยต่างมีส่วนร่วมในการทำมาหาได้มาด้วยกัน แม้จะปรากฏชื่อจำเลยเป็นคู่สัญญาเพียงคนเดียว ก็เป็นกรณีที่จำเลยกระทำแทนโจทก์ด้วย และแม้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจ่านองจะมีได้ตกแก่จำเลยในทันที แต่จำเลยในฐานะเจ้าหนี้ผู้รับจ่านองชอบที่จะใช้สิทธิอันเกิดจากสัญญาจ่านองบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้และบังคับจ่านองได้ การที่จำเลยได้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 จากมูลหนี้ตามสัญญาที่จำเลยทำจากการร่วมทำมาหาได้กับโจทก์

จึงเป็นทรัพย์สินที่โจทก์และจำเลยทำมาหาได้ร่วมกันระหว่างอยู่กินฉันสามีภริยา รับฟังได้ว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์และจำเลย ซึ่งโจทก์และจำเลยต่างมีสิทธิในที่ดินเท่า ๆ กัน คนละกึ่งหนึ่ง แม้โจทก์และจำเลยจะได้จดทะเบียนสมรสกันในภายหลังก็ไม่มีผลทำให้ทรัพย์สินที่ได้มาในระหว่างที่อยู่กินฉันสามีภริยาเป็นสินสมรสแต่อย่างใด ที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 จึงมิใช่สินสมรส ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 เป็นสินส่วนตัวของจำเลยนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น อนึ่ง โจทก์ฎีกาขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินสองแปลง โดยตีราคาทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกา 1,357,150 บาท ซึ่งโจทก์ต้องเสียเฉพาะค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา 27,143 บาท เท่านั้นแต่โจทก์เสียค่าขึ้นศาลในอนาคต 100 บาท มาด้วย จึงไม่ถูกต้อง เห็นสมควรคืนแก่โจทก์ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยดำเนินการจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 40379 และ 20884 กึ่งหนึ่ง หากจำเลยไม่ดำเนินการ ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ค่าขึ้นศาลในอนาคตชั้นฎีกา 100 บาท แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกานอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

มาลิน ภู่งศ์ จุลมนต์ · อริยะ นาวิธรรม · ปิยนันท์ พันธุ์ชนะวาณิช

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/97/2569>